Sybiracy!
Proszę przeczytać i zastanowić się, aby dobrze wypełnić dokumenty. Mamy jeszcze czas. Jak tylko ukaże się wzór dokumentu, podam na naszej stronie internetowej. Dziękujmy Opatrzności, że jeszcze jesteśmy razem, a aktualnemu SEJMUWY, że w miarę możliwości dba o SENIORÓW, w tym o SYBIRAKÓW.
Wybaczmy bogatemu Putinowi i jego poprzednikom, może kiedyś zrozumieją swoje zło, jakie dla wielu Polaków uczynili, od 17.09.1939 roku i będą się starali naprawić… . Oby tak się stało…

Antoni Tunkiewicz
Koło Fabryczna

PISMO PREZYDENTA DO PANI MARSZAŁEK SWJMU

Warszawa, 22 czerwca 2020 r. SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ IX kadencja

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej

Pani Elżbieta Witek Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy - o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom zesłanym lub deportowanym do Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich w latach 1939-1956. Jednocześnie uprzejmie informuję, że do reprezentowania mojego stanowiska w toku prac nad projektem ustawy upoważniam Pana Andrzeja Derę – Sekretarza Stanu w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Z wyrazami szacunku (-) Andrzej Duda

24.07.2020 R.

USTAWA

z dnia ……..….. 2020 r.

o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom zesłanym lub deportowanym do Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich w latach 1939–1956[1)]

Art. 1. Ustawa określa zasady, wysokość oraz tryb przyznawania świadczenia pieniężnego osobom zesłanym lub deportowanym do Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich w latach 1939–1956, zwanego dalej „świadczeniem pieniężnym”.

[1)] Niniejszą ustawa zmienia się ustawy: ustawę z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za **nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego oraz ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych.**

Art. 2. Świadczenie pieniężne przysługuje osobie, która:

1) uzyskała na podstawie ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2020 r. poz. 517) decyzję Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych potwierdzającą okres przebywania:
   a) w niewoli lub obozach internowanych oraz w obozach podległych Głównemu Zarządowi do Spraw Jeńców Wojennych i Internowanych (GUPWI) NKWD, a od marca 1946 r. MWD ZSRR, i obozach podległych Wydziałowi Obozów Kontrolno-Filtracyjnych NKWD, a od marca 1946 r. MWD ZSRR, spowodowanego działalnością kombatancką, o której mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, lub
   b) w więzieniach i poprawczych obozach pracy oraz poprawczych koloniach pracy podległych Głównemu Zarządowi Obozów i Kolonii Poprawczych (GUŁag) NKWD, a od marca 1946 r. MWD ZSRR, spowodowanego działalnością, o której mowa w art. 1 ust. 2 i art. 2 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, lub
   c) z przyczyn politycznych, religijnych i narodowościowych:
      – w więzieniach oraz poprawczych obozach pracy i poprawczych koloniach pracy podległych Głównemu Zarządowi Obozów i Kolonii Poprawczych NKWD, a od marca 1946 r. MWD ZSRR, lub
      – na przymusowych zesłaniach i deportacji w ZSRR;
2) posiadała obywatelstwo polskie w chwili zesłania lub deportacji do Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich w latach 1939–1956;
3) posiada obywatelstwo polskie w dniu złożenia wniosku o przyznanie świadczenia pieniężnego.

Art. 3. Świadczenie pieniężne nie przysługuje osobie, która uzyskała odszkodowanie lub zadośćuczynienie na podstawie art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2099 oraz z 2019 r. poz. 1952).

Art. 4. 1. Świadczenie pieniężne jest przyznawane jednorazowo w wysokości 200 zł za każdy pełny miesiąc okresu podlegania w latach 1939–1956 represjom, o których mowa

w art. 2 pkt 1, potwierdzonego decyzją Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, o której mowa w art. 2 pkt 1.

2. Wysokość świadczenia pieniężnego nie może być niższa niż 2400 zł.

Art. 5. 1. Świadczenie pieniężne jest przyznawane na wniosek osoby zainteresowanej złożony Szefowi Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

1) imię i nazwisko, datę i miejsce urodzenia, imiona rodziców, numer PESEL oraz adres zamieszkania osoby zainteresowanej;
2) oświadczenie osoby zainteresowanej o nieuzyskaniu odszkodowania lub zadośćuczynienia na podstawie art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego;
3) adres lub numer rachunku bankowego, na który ma być wypłacone świadczenie pieniężne;
4) podpis osoby zainteresowanej.

3. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, osoba zainteresowana składa pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. W oświadczeniu osoba zainteresowana zawiera klauzulę następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

Art. 6. 1. Organem właściwym w sprawie przyznania, ustalenia wysokości oraz wypłaty świadczenia pieniężnego jest Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

2. Przyznanie, ustalenie wysokości oraz odmowa przyznania świadczenia pieniężnego następuje w drodze decyzji administracyjnej.

Art. 7. Świadczenie pieniężne jest wypłacane przez Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych w terminie miesiąca od dnia wydania decyzji o przyznaniu świadczenia pieniężnego.

Art. 8. Świadczenie pieniężne jest finansowane, wraz z kosztami jego obsługi, z części budżetu państwa, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

Art. 9. Świadczenie pieniężne jest wolne od egzekucji i nie podlega wliczeniu do dochodu uprawniającego do świadczeń i dodatków przysługujących na podstawie przepisów odrębnych.

Art. 10. W ustawie z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2099 oraz z 2019 r. poz. 1952) w art. 8 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Przepisu ust. 2a nie stosuje się do osób, którym Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych przyznał świadczenie pieniężne na podstawie ustawy z dnia … 2020 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom zesłanym lub deportowanym do Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich w latach 1939–1956 (Dz. U. poz. …).”.

Art. 11. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1387, z późn. zm.[2)]) w art. 21 w ust. 1 po pkt 45 dodaje się pkt 45a w brzmieniu:

„45a) świadczenie pieniężne przyznane na podstawie ustawy z dnia … 2020 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom zesłanym lub deportowanym do Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich w latach 1939–1956 (Dz. U. poz. …);”.

Art. 12. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

PISMO PREZYDENTA DO MARSZAŁKA SEJMU

Warszawa, 22 czerwca 2020 r. SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ IX kadencja Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Pani Elżbieta Witek Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej Szanowna Pani Marszałek Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy - o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom zesłanym lub deportowanym do Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich w latach 1939-1956. Jednocześnie

[2)] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2019 r. poz. 1394, 1495, 1622, 1649, 1655, 1726, 1751, 1798, 1818, 1834, 1835, 1978, 2020, 2166, 2200 i 2473 oraz z 2020 r. poz. 179, 183, 284, 288, 568, 695 i 875.

uprzejmie informuję, że do reprezentowania mojego stanowiska w toku prac nad projektem ustawy upoważniam Pana Andrzeja Derę – Sekretarza Stanu w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Z wyrazami szacunku (-) Andrzej Duda Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej USTAWA z dnia ……..….. 2020 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom zesłanym lub deportowanym do Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich w latach 1939–19561) Art. 1. Ustawa określa zasady, wysokość oraz tryb przyznawania świadczenia pieniężnego osobom zesłanym lub deportowanym do Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich w latach 1939–1956, zwanego dalej „świadczeniem pieniężnym". Art. 2. Świadczenie pieniężne przysługuje osobie, która: 1) uzyskała na podstawie ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2020 r. poz. 517) decyzję Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych potwierdzającą okres przebywania: a) w niewoli lub obozach internowanych oraz w obozach podległych Głównemu Zarządowi do Spraw Jeńców Wojennych i Internowanych (GUPWI) NKWD, a od marca 1946 r. MWD ZSRR, i obozach podległych Wydziałowi Obozów KontrolnoFiltracyjnych NKWD, a od marca 1946 r. MWD ZSRR, spowodowanego działalnością kombatancką, o której mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, lub b) w więzieniach i poprawczych obozach pracy oraz poprawczych koloniach pracy podległych Głównemu Zarządowi Obozów i Kolonii Poprawczych (GUŁag) NKWD, a od marca 1946 r. MWD ZSRR, spowodowanego działalnością, o której mowa w art. 1 ust. 2 i art. 2 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, lub c) z przyczyn politycznych, religijnych i narodowościowych: 1) Niniejszą ustawa zmienia się ustawy: ustawę z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego oraz ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych. – w więzieniach oraz poprawczych obozach pracy i poprawczych koloniach pracy podległych Głównemu Zarządowi Obozów i Kolonii Poprawczych NKWD, a od marca 1946 r. MWD ZSRR, lub – na przymusowych zesłaniach i deportacji w ZSRR; 2) posiadała obywatelstwo polskie w chwili zesłania lub deportacji do Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich w latach 1939–1956; 3) posiada obywatelstwo polskie w dniu złożenia wniosku o przyznanie świadczenia pieniężnego. Art. 3. Świadczenie pieniężne nie przysługuje osobie, która uzyskała odszkodowanie lub zadośćuczynienie na podstawie art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za

nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2099 oraz z 2019 r. poz. 1952). Art. 4. 1. Świadczenie pieniężne jest przyznawane jednorazowo w wysokości 200 zł za każdy pełny miesiąc okresu podlegania w latach 1939–1956 represjom, o których mowa w art. 2 pkt 1, potwierdzonego decyzją Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, o której mowa w art. 2 pkt 1. 2. Wysokość świadczenia pieniężnego nie może być niższa niż 2400 zł. Art. 5. 1. Świadczenie pieniężne jest przyznawane na wniosek osoby zainteresowanej złożony Szefowi Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. 2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, zawiera: 1) imię i nazwisko, datę i miejsce urodzenia, imiona rodziców, numer PESEL oraz adres zamieszkania osoby zainteresowanej; 2) oświadczenie osoby zainteresowanej o nieuzyskaniu odszkodowania lub zadośćuczynienia na podstawie art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego; 3) adres lub numer rachunku bankowego, na który ma być wypłacone świadczenie pieniężne; 4) podpis osoby zainteresowanej. 3. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, osoba zainteresowana składa pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. W oświadczeniu osoba zainteresowana zawiera klauzulę następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Art. 6. 1. Organem właściwym w sprawie przyznania, ustalenia wysokości oraz wypłaty świadczenia pieniężnego jest Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. 2. Przyznanie, ustalenie wysokości oraz odmowa przyznania świadczenia pieniężnego następuje w drodze decyzji administracyjnej. Art. 7. Świadczenie pieniężne jest wypłacane przez Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych w terminie miesiąca od dnia wydania decyzji o przyznaniu świadczenia pieniężnego. Art. 8. Świadczenie pieniężne jest finansowane, wraz z kosztami jego obsługi, z części budżetu państwa, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego. Art. 9. Świadczenie pieniężne jest wolne od egzekucji i nie podlega wliczeniu do dochodu uprawniającego do świadczeń i dodatków przysługujących na podstawie przepisów odrębnych. Art. 10. W ustawie z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2099 oraz z 2019 r. poz. 1952) w art. 8 dodaje się ust. 6 w brzmieniu: „6. Przepisu ust. 2a nie stosuje się do osób, którym Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych przyznał świadczenie pieniężne na podstawie

ustawy z dnia … 2020 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom zesłanym lub deportowanym do Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich w latach 1939–1956 (Dz. U. poz. …).”. Art. 11. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1387, z późn. zm.2)) w art. 21 w ust. 1 po pkt 45 dodaje się pkt 45a w brzmieniu: „45a) świadczenie pieniężne przyznane na podstawie ustawy z dnia … 2020 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom zesłanym lub deportowanym do Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich w latach 1939–1956 (Dz. U. poz. …);”. Art. 12. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia. 2) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2019 r. poz. 1394, 1495, 1622, 1649, 1655, 1726, 1751, 1798, 1818, 1834, 1835, 1978, 2020, 2166, 2200 i 2473 oraz z 2020 r. poz. 179, 183, 284, 288, 568, 695 i 875. UZASADNIENIE 1. Potrzeba i cel wydania aktu Ustanowiony uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej na 17 września Dzień Sybiraka poświęcony jest „wszystkim Polakom zesłanym na Syberię, inne tereny Rosji i Związku Sowieckiego”. Ta szczególna data przypomina agresję Związku Sowieckiego na Polskę, co zapoczątkowało okrutne represje wobec obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, którzy znaleźli się pod sowiecką okupacją. Władze sowieckie, by wymusić posłuszeństwo i uległość oraz zapobiec próbom oporu, stosowały bezwzględny terror wobec polskich obywateli. Jednym z podstawowych instrumentów polityki okupacyjnej władz sowieckich były masowe wywózki Polaków w głąb ZSRR, przede wszystkim na Syberię i do Kazachstanu. Polityka ta miała dwa podstawowe cele: eksterminację polskich elit politycznych, intelektualnych i gospodarczych oraz czystki etniczne. Deportacje zapoczątkowały gehennę kilkuset tysięcy polskich obywateli, którzy znaleźli się na „nieludzkiej ziemi”. Długa historia zsyłek Polaków na Syberię, sięgająca XVI wieku, została poszerzona o niezwykle dramatyczny rozdział. Konsekwencje zesłań odczuwalne są do dzisiaj – choćby w przypadku biografii żyjących jeszcze ofiar sowieckich prześladowań. Przedstawiony przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy ma na celu zadośćuczynić polskim obywatelom zesłanym lub deportowanym do Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich w latach 1939–1956, za doznane krzywdy. Zadośćuczynienie to polegać będzie na przyznaniu jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości proporcjonalnej do okresu przebywania na zesłaniu lub deportacji w ZSRR. Sowieckie deportacje na ziemiach Rzeczypospolitej Polskiej zagarniętych po 17 września 1939 r. poprzedził spis osób kwalifikujących się do wywózki. Centralny, tajny rozkaz NKWD ZSRR nr 001223 z dnia 11 października 1939 r. nakazywał organom NKWD republik białoruskiej, ukraińskiej i litewskiej sporządzenie i dostarczenie takich spisów „elementów antysowieckich”. Na listach proskrypcyjnych znalazły się osoby,

których więź z państwem polskim uważano za silną, aktywne społecznie i politycznie, a więc takie, które mogły zagrozić sowieckiej władzy na świeżo zajętych terenach. W czasie kilku fal deportowano różne grupy uznane za faktycznie lub potencjalnie wrogie. Rodziny wszystkich tych osób także zaliczono do grupy „społecznie niepewnych", co oznaczało, iż podlegały one tym samym dyrektywom. Dotyczyło to również rodzin wszystkich już wcześniej aresztowanych. Kolejną, „niepewną" grupę stanowili uchodźcy z centralnych rejonów Polski, pozostający na terenach okupowanych przez ZSRR od września 1939 r. Objęci oni zostali osobną rejestracją pod pretekstem umożliwienia im powrotu do miejsc ich stałego zamieszkania. Spisy te objęły setki tysięcy osób. Od zimy 1940 r. do pierwszej połowy 1941 r. władze sowieckie przeprowadziły cztery wielkie deportacje ludności. Dotyczyły one, według różnych szacunków, od kilkuset tysięcy do znacznie ponad milion obywateli polskich, głównie Polaków. W nocy z 9 na 10 lutego 1940 r. rozpoczęła się pierwsza deportacja z obszarów zagarniętych przez Związek Sowiecki po 17 września 1939 r. Objęła ona, zgodnie z niektórymi ocenami, nawet 220 000 osób (mężczyzn, kobiet i dzieci), głównie polskich osadników wojskowych, funkcjonariuszy służby leśnej oraz cywilnych osiedleńców, w tym chłopów, którzy otrzymali lub kupili działki z parcelowanych majątków. Deportowani w tym okresie Polacy zostali wysłani do wielu obwodów położonych w północnej, europejskiej części ZSRR oraz na Syberii. Druga fala deportacji nastąpiła już w kwietniu 1940 r. i dotyczyła być może nawet ponad 320 000 osób. Wysiedlano członków elit państwa – urzędników, sędziów, nauczycieli oraz rodziny, głównie kobiety i dzieci, osób przetrzymywanych w obozach jenieckich oraz więzionych i aresztowanych funkcjonariuszy państwowych i samorządowych, działaczy społecznych, rodziny ziemian, zamożnych włościan, oficjalistów dworskich oraz ludność pasa nadgranicznego. Transporty kierowano przeważnie do Kazachstanu oraz za Ural. W maju wywieziono nieco mniejszą grupę zesłańców, złożoną z Polaków i Białorusinów oraz polskich Żydów, uciekinierów spod okupacji niemieckiej. Trzecia tura wywózek, przeprowadzona między czerwcem a lipcem 1940 r., dotknęła głównie Polaków oraz obywateli polskich żydowskiego pochodzenia z zachodniej i środkowej Polski, którzy po 1 września 1939 r. szukali na Kresach schronienia przed Niemcami, tzw. „bieżeńców", w liczbie co najmniej 80 000 osób. Do tej grupy włączono inteligencję zawodową jako „element kontrrewolucyjny" i drobnych kupców jako „element spekulacyjny". Ogółem od 1939 r. w kilku falach wywieziono, według niektórych szacunków, nawet 240 000 „bieżeńców", uciekinierów spod okupacji niemieckiej. Deportowanych wysłano w północne i wschodnie rejony europejskiej części ZSRR oraz za Ural. W maju 1941 r. władze sowieckie podjęły decyzję o dalszym wysiedleniu „społecznie

obcych elementów” z całego obszaru, który został zajęty przez ZSRR na mocy porozumienia z III Rzeszą. Oznaczało to dalsze „czyszczenie” wschodnich ziem Rzeczypospolitej. W dniu 22 maja 1941 r. rozpoczęła się kolejna, czwarta masowa deportacja. W pierwszej fazie objęła ona przede wszystkim mieszkańców Małopolski Wschodniej (Galicji Wschodniej, a w terminologii sowieckiej – Zachodniej Ukrainy). Deportowano inteligencję, kolejarzy, robotników i rzemieślników, bogatszych chłopów oraz pozostałych jeszcze uchodźców z Polski zachodniej i środkowej, którzy znaleźli się na Wileńszczyźnie, a także rodziny osób rozstrzelanych lub aresztowanych za działalność „kontrrewolucyjną” bądź ukrywających się lub zbiegłych pod okupację niemiecką. W czerwcu doszło natomiast do deportacji obywateli państw nadbałtyckich, wcielonych rok wcześniej do ZSRR, a więc także mieszkających tam Polaków (m.in. na Wileńszczyźnie). W nocy z 19 na 20 czerwca 1941 r. – zaledwie dwie doby przed niemieckim atakiem na Sowietów – rozpoczęła się masowa wywózka Polaków z tzw. Zachodniej Białorusi. Nie przeprowadzono jej jednak do końca z powodu wybuchu wojny sowiecko-niemieckiej. Część transportów utknęła 22 czerwca 1941 r. i nie dojechała na miejsce swojego przeznaczenia, czyli na Syberię oraz do Kazachstanu. Ogólna liczba deportowanych w latach 1939–1941 wciąż nie jest ostatecznie ustalona. Maksymalne szacunki sięgają nawet ponad 1,8 miliona wywiezionych, „pewne” dane źródeł sowieckich mówią o więcej niż 300 000 deportowanych. Badacze różnie odnoszą się do tych cyfr. Wśród przedstawicieli nauki wciąż nie ma zgody, co do liczebnego wymiaru sowieckich prześladowań, lecz wszechogarniający terror i jego zbrodnicze metody nie są kwestionowane. Druga sowiecka okupacja rozpoczęła się w styczniu 1944 r., z chwilą przekroczenia przedwojennej wschodniej granicy Rzeczpospolitej przez Armię Czerwoną, która posuwała się za wycofującymi się Niemcami. Zarówno NKWD, jak i sowieckie wojsko, natychmiast przystąpiły do walki z polskim ruchem niepodległościowym. Aresztowano cywilnych i wojskowych reprezentantów Polskiego Państwa Podziemnego, którzy na przełomie wiosny i lata 1944 r. – w ramach akcji „Burza” – podejmowali walkę z Niemcami, a następnie ujawniali się wobec wkraczających Sowietów. Część z nich od razu zamordowano, wielu zesłano do europejskiej części Związku Sowieckiego i na Syberię. Ocenia się, że do końca 1944 r. z ziem II Rzeczypospolitej leżących na wschód od Bugu deportowano w głąb ZSRR około 30 000 osób, w tym wiele na Syberię. Żołnierzy Armii Krajowej i innych formacji zbrojnej konspiracji osadzono w obozach jenieckich, niektórych w tych samych, w których byli przetrzymywani polscy oficerowie zamordowani w 1940 r. w Katyniu oraz innych miejscach kaźni. W tym samym czasie wydzielone jednostki NKWD deportowały z ziem centralnej Polski – między Bugiem a Wisłą – około 5 000 Polaków. Gdy w 1945 r. Armia

Czerwona opanowała resztę ziem polskich okupowanych wcześniej przez Niemcy, do ZSRR deportowano około 30 000 polskich obywateli. Około 15 000 górników zostało skierowanych do niewolniczej pracy w zagłębiu donieckim na Ukrainie oraz w zagłębiu zachodniosyberyjskim. Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oszacował w 2009 r. liczbę wszystkich obywateli polskich, którzy byli represjonowani przez reżim stalinowski, na 1 800 000, z czego 150 000 osób miało stracić życie. Większość tych ofiar – około 1 600 000 osób – było osobami prześladowanymi w latach 1939–1941, zaś 200 000 padło ofiarą represji w latach 1944–1952 r. Wywózki osób cywilnych, całych rodzin polskich, to gehenna pokoleń, które traciły swoich bliskich w drodze na „nieludzką ziemię". Męczeński szlak deportowanych zaczynał się już w chwili najścia NKWD na ich domy, gdy dawano kilkanaście minut na spakowanie się. Potem był trwający kilkadziesiąt dni transport na Syberię, w bydlęcych wagonach, przy mrozie sięgającym pięćdziesięciu stopni Celsjusza. Deportowanych przewożono w wagonach, do których ładowano po 50 osób, a czasami więcej. Warunki panujące w czasie transportu były przerażające, ludzie umierali z zimna, z głodu i wyczerpania. Po dotarciu na miejsce zsyłki zesłańców czekała niewolnicza praca, nędza, choroby i głód. Często „miejscem osiedlenia" był zaśnieżony step lub tajga. Śmiertelność zwiększała również mordercza praca w kopalniach złota, niklu, węgla czy uranu. 2. Rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma zostać uregulowana Do chwili obecnej nie została ostatecznie rozwiązana kwestia odszkodowań dla Polaków zesłanych lub deportowanych do Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich w latach 1939–1956. Dotychczasowe rekompensaty udzielane przez Państwo Polskie z tytułu prześladowań doznanych ze strony okupantów nie objęły wszystkich polskich zesłańców. Osoby, które podlegały represjom wojennym i okresu powojennego, w tym przebywały z przyczyn politycznych, religijnych i narodowościowych na przymusowych zesłaniach i deportacji w ZSRR, są beneficjentami ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2020 r. poz. 517). Jednak zdecydowana większość uprawnień kombatanckich, w tym dodatek kombatancki w wysokości 229,91 zł miesięcznie, ryczałt energetyczny w wysokości 171,41 zł miesięcznie, dodatek kompensacyjny w wysokości 15% dodatku kombatanckiego (tj. 34,49 zł) oraz ulga w wysokości 51% na przejazdy w komunikacji krajowej środkami publicznego transportu zbiorowego, przysługuje jedynie emerytom, rencistom i inwalidom oraz osobom pobierającym uposażenie w stanie spoczynku lub uposażenie rodzinne. Art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. z

2018 r. poz. 2099 oraz z 2019 r. poz. 1952) upoważnia do otrzymania od Skarbu Państwa odszkodowania za poniesioną szkodę i zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wyłącznie osoby represjonowane przez sowieckie organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości lub organy pozasądowe, działające na obecnym terytorium Polski w okresie od dnia 1 lipca 1944 r. do dnia 31 grudnia 1956 r. oraz na terytorium Polski w granicach ustalonych w Traktacie Ryskim, w okresie od dnia 1 stycznia 1944 r. do dnia 31 grudnia 1956 r., za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego lub z powodu takiej działalności. Beneficjentami ustawy z dnia 31 maja 1996 r. o osobach deportowanych do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (Dz. U. z 2019 r. poz. 1168) są natomiast jedynie obywatele polscy: 1) osadzeni w obozach pracy przymusowej w okresie wojny w latach 1939–1945 z przyczyn politycznych, narodowościowych, rasowych i religijnych, lub 2) deportowani (wywiezieni) do pracy przymusowej na okres co najmniej 6 miesięcy – w granicach terytorium państwa polskiego sprzed dnia 1 września 1939 r. lub z tego terytorium na terytorium: a) III Rzeszy i terenów przez nią okupowanych w okresie wojny w latach 1939–1945 bądź b) Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich i terenów przez niego okupowanych w okresie od dnia 17 września 1939 r. do dnia 5 lutego 1946 r. oraz po tym okresie do końca 1948 r. z terytorium państwa polskiego w jego obecnych granicach (art. 2). Świadczenia pieniężne i inne uprawnienia przewidziane w przepisach ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2020 r. poz. 203 i 252) przysługują natomiast wyłącznie osobom, które zostały uznane za niezdolne do pracy wskutek zranień, kontuzji bądź innych obrażeń lub chorób powstałych w związku z pobytem na przymusowych zesłaniach i deportacji w ZSRR. 3. Różnice pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym Przedmiotowa inicjatywa bazuje na rozwiązaniach zawartych w projekcie ustawy o świadczeniu substytucyjnym przysługującym osobom represjonowanym w latach 1939–1956 przez Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich, który w dniu 12 lutego 2009 r. został skierowany do Sejmu VI kadencji przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej śp. prof. Lecha Kaczyńskiego (druk nr 1855), złożonym do Sejmu VII kadencji w dniu 10 czerwca 2013 r. poselskim projekcie ustawy o przyznaniu świadczenia pieniężnego i renty inwalidzkiej przysługującym sybirakom-kombatantom przebywającym w latach 1939–1956 na przymusowym zesłaniu lub deportacji w byłym Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich (druk nr 1657), a także wniesionym do Sejmu VIII kadencji w dniu 10 listopada 2018 r. projekcie ustawy o świadczeniu pieniężnym dla osób przebywających w latach 1939–1956 na zesłaniu lub deportacji w Związku

Socjalistycznych Republik Radzieckich (druk nr 3037). Celem projektu ustawy jest zniwelowanie dotychczasowych nierówności i umożliwienie zaspokojenia słusznych roszczeń obywateli polskich zesłanych lub deportowanych do ZSRR w latach 1939–1956, którzy do tej pory nie otrzymali rekompensaty za doznane cierpienia. W związku z powyższym, projekt ustawy przewiduje przyznanie ww. osobom świadczenia pieniężnego w wysokości proporcjonalnej do okresu pobytu na zesłaniu lub deportacji w ZSRR. Projekt ustawy określa zasady przyznawania świadczenia pieniężnego, w tym krąg osób uprawnionych do otrzymania tego świadczenia, wysokość świadczenia pieniężnego oraz tryb jego przyznawania. 1) Krąg osób uprawnionych Świadczenie pieniężne przysługiwać będzie osobom, które łącznie spełniają trzy przesłanki. Po pierwsze, uzyskały na podstawie ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego decyzję Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych potwierdzającą okres przebywania: 1) w niewoli lub obozach internowanych oraz w obozach podległych Głównemu Zarządowi do Spraw Jeńców Wojennych i Internowanych (GUPWI) NKWD, a od marca 1946 r. MWD ZSRR, i obozach podległych Wydziałowi Obozów Kontrolno-Filtracyjnych NKWD, a od marca 1946 r. MWD ZSRR, spowodowanego działalnością kombatancką, o której mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, lub 2) w więzieniach i poprawczych obozach pracy oraz poprawczych koloniach pracy podległych Głównemu Zarządowi Obozów i Kolonii Poprawczych (GUŁag) NKWD, a od marca 1946 r. MWD ZSRR, spowodowanego działalnością, o której mowa w art. 1 ust. 2 i art. 2 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, lub 3) z przyczyn politycznych, religijnych i narodowościowych: a) w więzieniach oraz poprawczych obozach pracy i poprawczych koloniach pracy podległych Głównemu Zarządowi Obozów i Kolonii Poprawczych NKWD, a od marca 1946 r. MWD ZSRR, lub b) na przymusowych zesłaniach i deportacji w ZSRR, tj., potwierdzającą fakty, o których mowa w art. 3 lub w art. 4 ust. 1 pkt 3 lit. a lub b ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego. Po drugie, świadczenie pieniężne przysługiwać będzie osobom, które posiadały obywatelstwo polskie w chwili zesłania lub deportacji do Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich w latach 1939–1956. Po trzecie, w dniu złożenia wniosku o przyznanie świadczenia pieniężnego osoby te posiadają obywatelstwo polskie (art. 2 projektu). W celu wyeliminowania sytuacji, w której tej samej osobie przysługuje świadczenie pieniężne z tego

samego tytułu, art. 3 projektu wyklucza przyznanie tego świadczenia osobom, które uzyskały, na mocy wyroku sądu okręgowego, odszkodowanie lub zadośćuczynienie na podstawie art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Z kolei w projektowanym art. 10, wprowadzającym zmianę w art. 8 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, przewidziano regulację symetryczną, uniemożliwiającą uzyskanie odszkodowania lub zadośćuczynienia przewidzianego w art. 8 ust. 2a tej ustawy w przypadku otrzymania świadczenia pieniężnego na podstawie niniejszego projektu ustawy. 2) Wysokość świadczenia pieniężnego Świadczenie pieniężne przyznawane będzie jednorazowo, w wysokości 200 zł za każdy pełny miesiąc okresu podlegania w latach 1939–1956 represjom, o których mowa w art. 2 pkt 1 projektu ustawy, jednak nie mniej niż 2 400 zł (art. 4 projektu). 3) Tryb przyznawania, ustalania wysokości oraz odmowy przyznania świadczenia pieniężnego Świadczenie pieniężne będzie przyznawane na wniosek osoby zainteresowanej, złożony Szefowi Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Oprócz podstawowych danych wnioskodawcy, wniosek o przyznanie świadczenia pieniężnego będzie zawierał oświadczenie osoby zainteresowanej o nieuzyskaniu odszkodowania lub zadośćuczynienia na podstawie art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń, wskazanie adresu lub numeru rachunku bankowego, na który ma być wypłacone świadczenie pieniężne, oraz podpis osoby zainteresowanej (art. 5 projektu). Organem właściwym w sprawie przyznania, ustalenia wysokości oraz wypłaty świadczenia pieniężnego będzie Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Przyznanie, ustalenie wysokości oraz odmowa przyznania świadczenia pieniężnego następować będzie w drodze decyzji administracyjnej (art. 6 projektu). Świadczenie pieniężne będzie wypłacane przez Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych w terminie miesiąca od dnia wydania decyzji o przyznaniu świadczenia pieniężnego (art. 7 projektu). Świadczenie pieniężne będzie finansowane, wraz z kosztami jego obsługi, z części budżetu państwa, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego (art. 8 projektu). Wypłata świadczenia pieniężnego będzie wolna od egzekucji oraz nie będzie podlegać wliczeniu do dochodu uprawniającego do wszelkich świadczeń i dodatków przysługujących na podstawie przepisów odrębnych (art. 9 projektu). Ponadto, zgodnie z projektowanym art. 11,

wprowadzającym zmianę w ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1387, z późn. zm.), świadczenie pieniężne będzie zwolnione od podatku dochodowego od osób fizycznych. Ustawa wejdzie w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia (art. 12 projektu). Wejście w życie przedmiotowego projektu ustawy pociągnie za sobą skutki dla budżetu państwa, będącego źródłem finansowania proponowanych rozwiązań, których dokładne oszacowanie na obecnym etapie nie jest możliwe. Jak wynika z danych Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, szacunkowa liczba osób, które mogłyby uzyskać świadczenie pieniężne wynosi ok. 22 000. Średni czas przebywania na deportacji lub w obozie w ZSRR w przypadku Sybiraków zamieszkujących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wynosi 66 miesięcy. Tym samym, uwzględniając wysokość świadczenia przysługującego za każdy miesiąc okresu podlegania represjom wskazanym w art. 2 pkt 1 projektu ustawy (200 zł), średnia wysokość świadczenia pieniężnego dla jednej osoby kształtowałaby się na poziomie 13 200 zł. Przy założeniu, że z rozwiązań przewidzianych w projekcie ustawy faktycznie skorzystałoby 22 000 osób, koszt ich wprowadzenia dla budżetu państwa nie przekroczyłby kwoty 290 400 000 zł. Wejście w życie projektu ustawy nie spowoduje skutków gospodarczych, przewiduje się natomiast pozytywny efekt społeczny – w postaci długo oczekiwanego zaspokojenia społecznego poczucia sprawiedliwości. Przedstawiony projekt ustawy jest odpowiedzią na liczne postulaty otrzymywane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ze środowiska Sybiraków, w których wskazywano, że Sybiracy dożywają swoich dni bardzo często w trudnych warunkach. Kumulacja urazów psychicznych nabytych na zesłaniu i w czasach powojennych oraz nasilających się wraz z wiekiem schorzeń fizycznych powoduje, że wymagają oni szczególnej opieki. Uznanie zasług Sybiraków poprzez przyjęcie projektowanego rozwiązania, byłoby olbrzymim wsparciem nie tylko finansowym, ale również satysfakcją moralną oraz potwierdzeniem słuszności postaw życiowych i dobrze spełnionego obowiązku obywatelskiego wobec Ojczyzny. Świadczyłoby także o tym, że Ojczyzna nie zapomina o swoich obrońcach walczących nie tylko z bronią w ręku, ale również tych, którzy swoją postawą w całym życiu bronili i propagowali jej kulturę, wielowiekową historię, byli krzewicielami myśli i czynów wielkich Polaków. Rozwiązania zawarte w projekcie ustawy były przedmiotem konsultacji z Szefem Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Projektowana ustawa nie będzie miała wpływu na sytuację małych i średnich przedsiębiorców. Przedmiot regulacji niniejszej ustawy nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.